

FARG'ONA VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

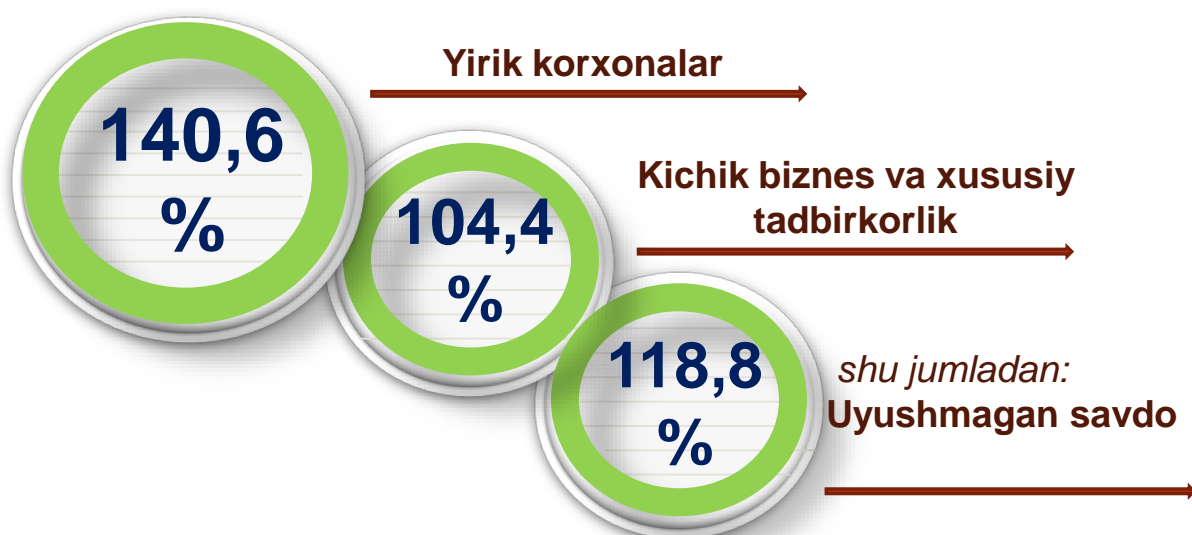
*Dastlabki ma'lumot
2024- yil yanvar-aprel*

*Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi
Tel. 73-241-97-68*

Statistik ma'lumotlar jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistikasi ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan.

Chakana savdo aylanmasining o'sish sur'ati, % da

2024- yil 1-may holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalari soni 7 718 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 152 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 7 566 tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan

Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

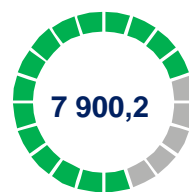
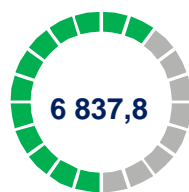
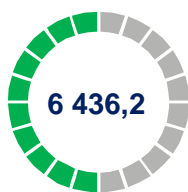
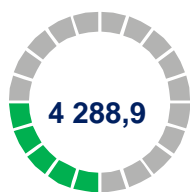
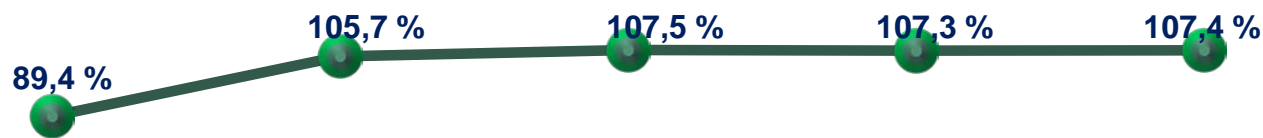

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024- yilning yanvar-aprel oylarida viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi 7 900,2 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan 107,4 % ga yetdi. Jumladan, yirik korxonalarining tovar aylanmasi 868,1 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 140,6 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 7 032,1 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 104,4 %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 718,3 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 118,8 %) tashkil etdi.

	Jami, mlrd. so'm	2023- yil yanvar-aprel oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	7 900,2	107,4
shaharlar		
<i>Farg'ona</i>	1 498,2	109,8
Qo'qon	1 100,8	108,6
Quvasoy	120,8	105,4
Marg'ilon	974,2	108,1
tumanlar		
Oltiariq	439,4	106,4
Qo'shtepa	159,1	104,2
Bag'dod	196,5	107,9
Buvayda	389,6	104,3
Beshariq	385,4	104,5
Quva	433,8	107,1
Uchko'prik	870,2	109,2
Rishton	196,4	104,9
So'x	209,1	104,0
Toshloq	259,8	104,9
O'zbekiston	115,1	105,0
Farg'ona	230,9	104,6
Dang'ara	144,5	108,2
Furqat	77,8	104,9
Yozyovon	98,8	105,0

2024- yilning yanvar-aprel oylarida 2023- yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan viloyatning Farg'ona sh (**109,8** %), Uchko'prik t (**109,2**) va Qo'qon (**108,6**) shaharida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi.

Chakana savdo tovar aylanmasi va o'sish sur'ati dinamikasi (yanvar-aprel)

2020- y.

2021- y.

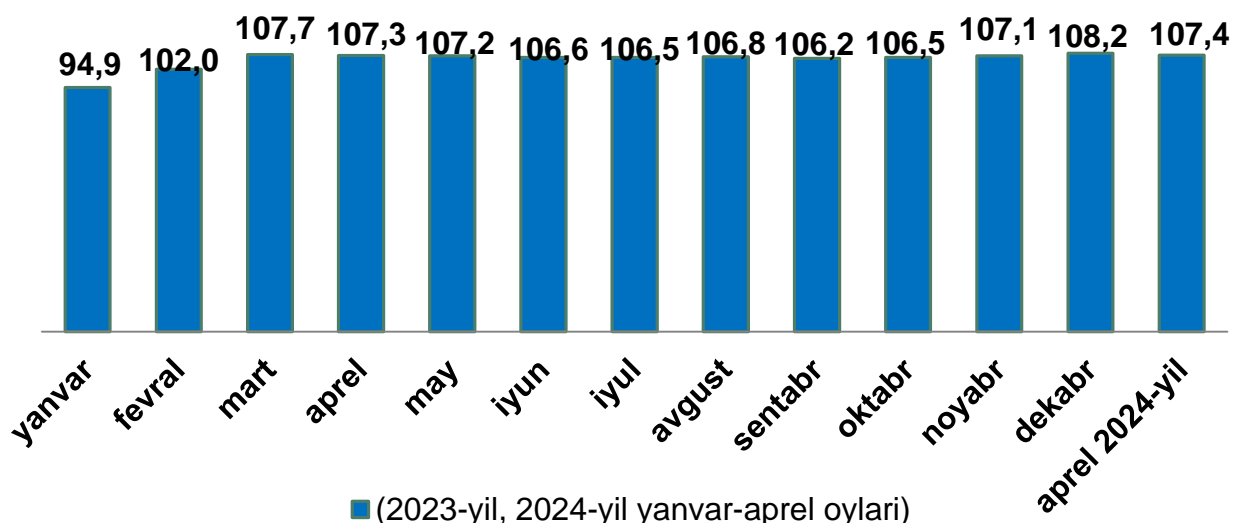
2022- y.

2023- y.

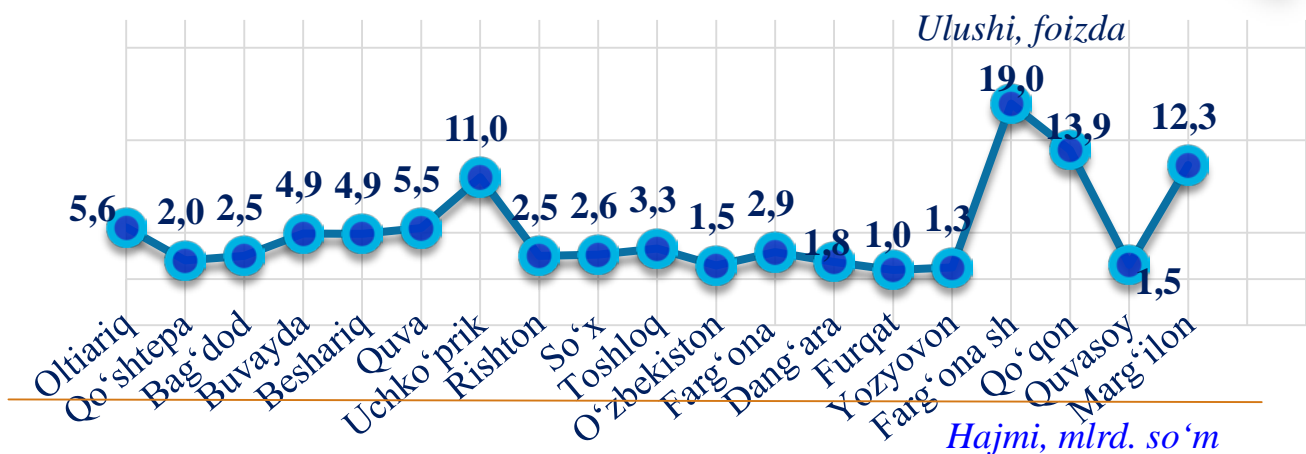
2024- y.

So'nggi 5 yillikda (2020- 2024- yillar) chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o'sish sur'ati 2022- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2021- yilning mos davriga nisbatan 107,5 % ni tashkil qildi.

Chakana savdo tovar aylanmasining o'sish sur'ati, oylar kesimida (foizda) (2023- yil ,2024-yil yanvar-aprel oylari)

2024- yilning yanvar-aprel oylarida o'sish sur'ati **107,4 %** ni tashkil qildi.

Farg'ona sh.	1 498,2
Qo'qon sh.	1 100,8
Marg'ilon sh.	974,2
Uchko'prik	870,2
Oltiariq	439,4
Quva	433,8
Buvayda	389,6
Beshariq	385,4
Toshloq	259,8
Farg'ona	230,9
So'x	209,1
Bag'dod	196,5
Rishton	196,4
Qo'shtepa	159,1
Dang'ara	144,5
Quvasoy sh.	120,8
O'zbekiston	115,1
Yozyovon	98,8
Furqat	77,8

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Farg'ona shahri 19,0 % bilan 1 498,2 mlrd. so'mni tashkil etdi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Furqat tumani 1,0 % bilan 77,8 mlrd. so'mni tashkil etdi.

2023 - yilning mos davriga nisbatan, chakana savdo tovarlar aylanmasida barcha hududlarda o'sish kuzatildi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

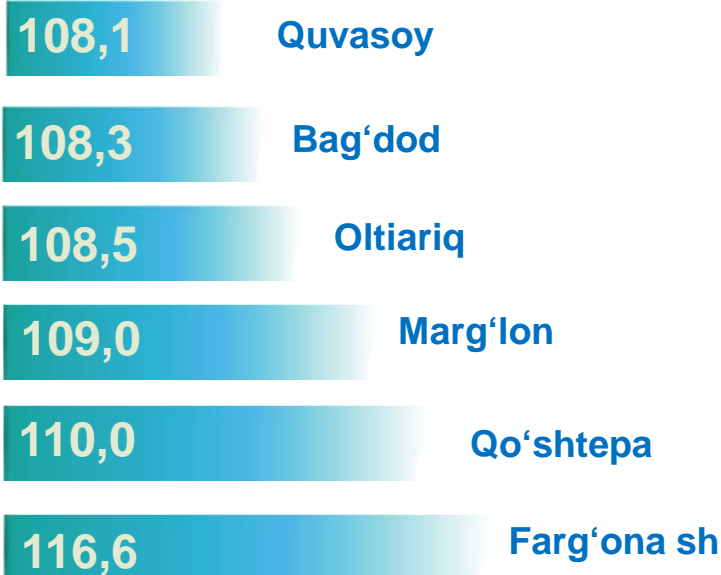

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi

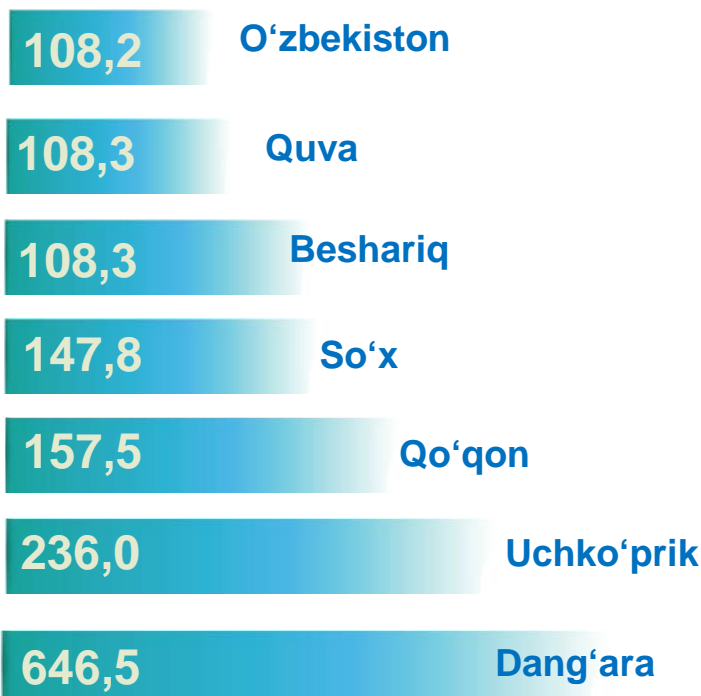
2024-yilning yanvar-aprel oylarida statistik hisob-kitoblarga ko'ra, 7 900,2 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan 7,4% ga oshdi. Viloyat miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 89,0 % ni tashkil etdi.

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi, 2023- yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan 40,6 % ga o'sdi va 868,1 mlrd. so'mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining

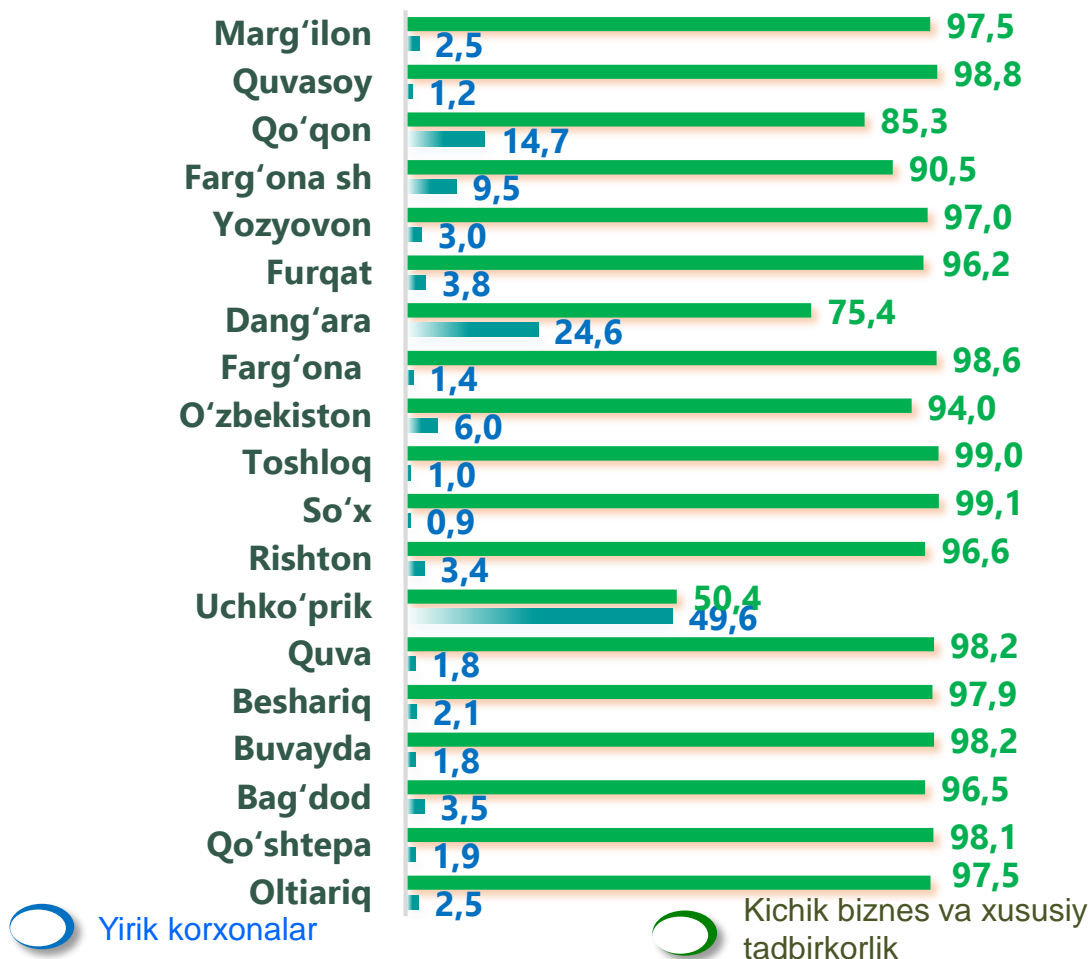
11,0 % ulushiga to'g'ri keldi.

Yirik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, (foizda)

Tahliliy natijalarga ko'ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo'yicha So'x t (99,1 %), Toshloq t (99,0 %) va Quvasoy (98,8 %) shahari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining ulushi 11,0 % ni tashkil etib, eng katta ulush Uchko'prik (49,6 %), Dang'ara (24,6 %), tumanlarida kuzatildi.

11,0 %

89,1 %

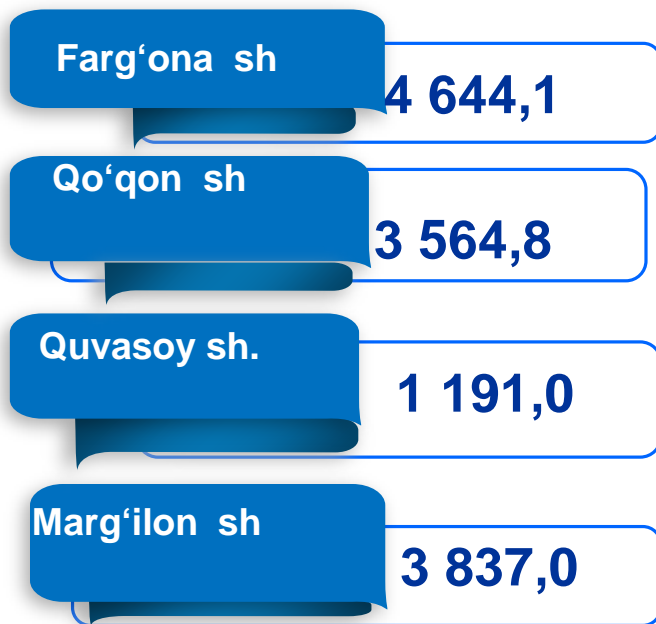
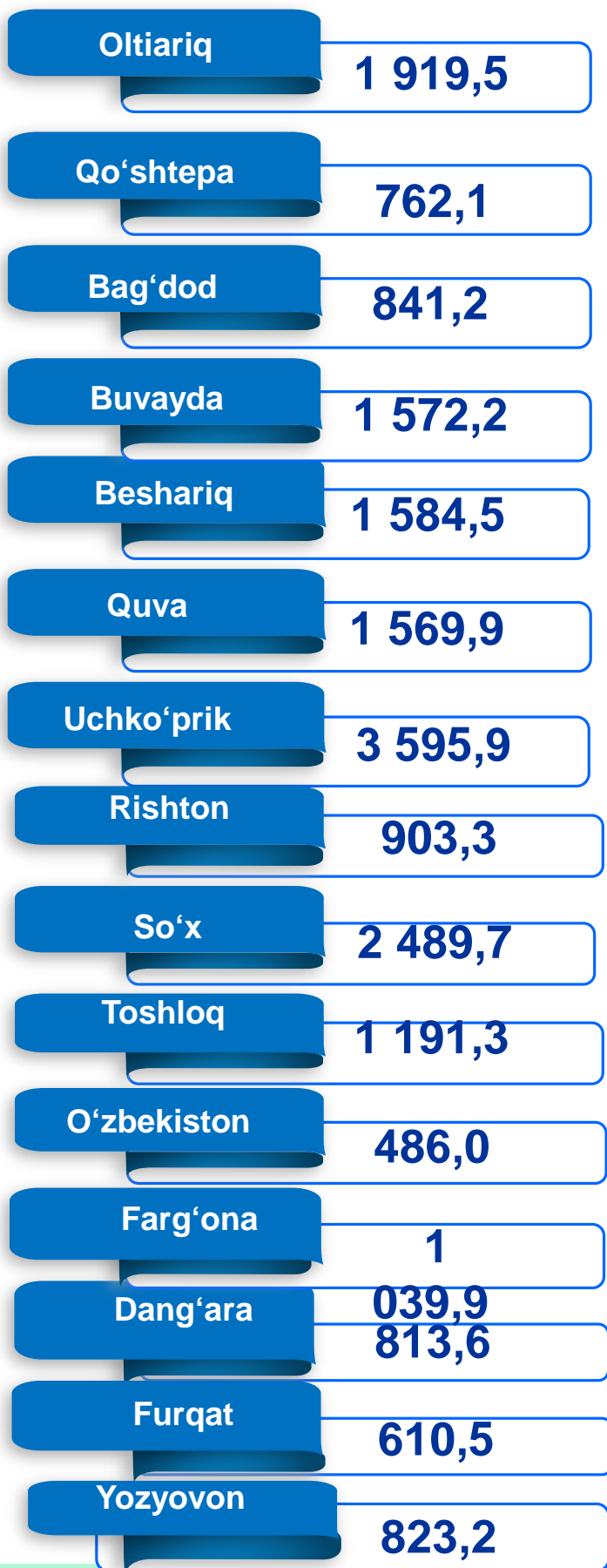

Yirik korxonalar

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

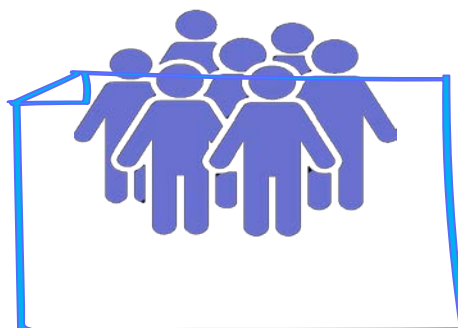
Hududlar kesimida ma'lumot, ming so'mda

2024- yilning yanvar-aprel oylari holatiga o'rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi

1 940,8 ming. so'mni (2023- yilning yanvar-aprel oylariiga nisbatan 105,2 %) tashkil etdi.

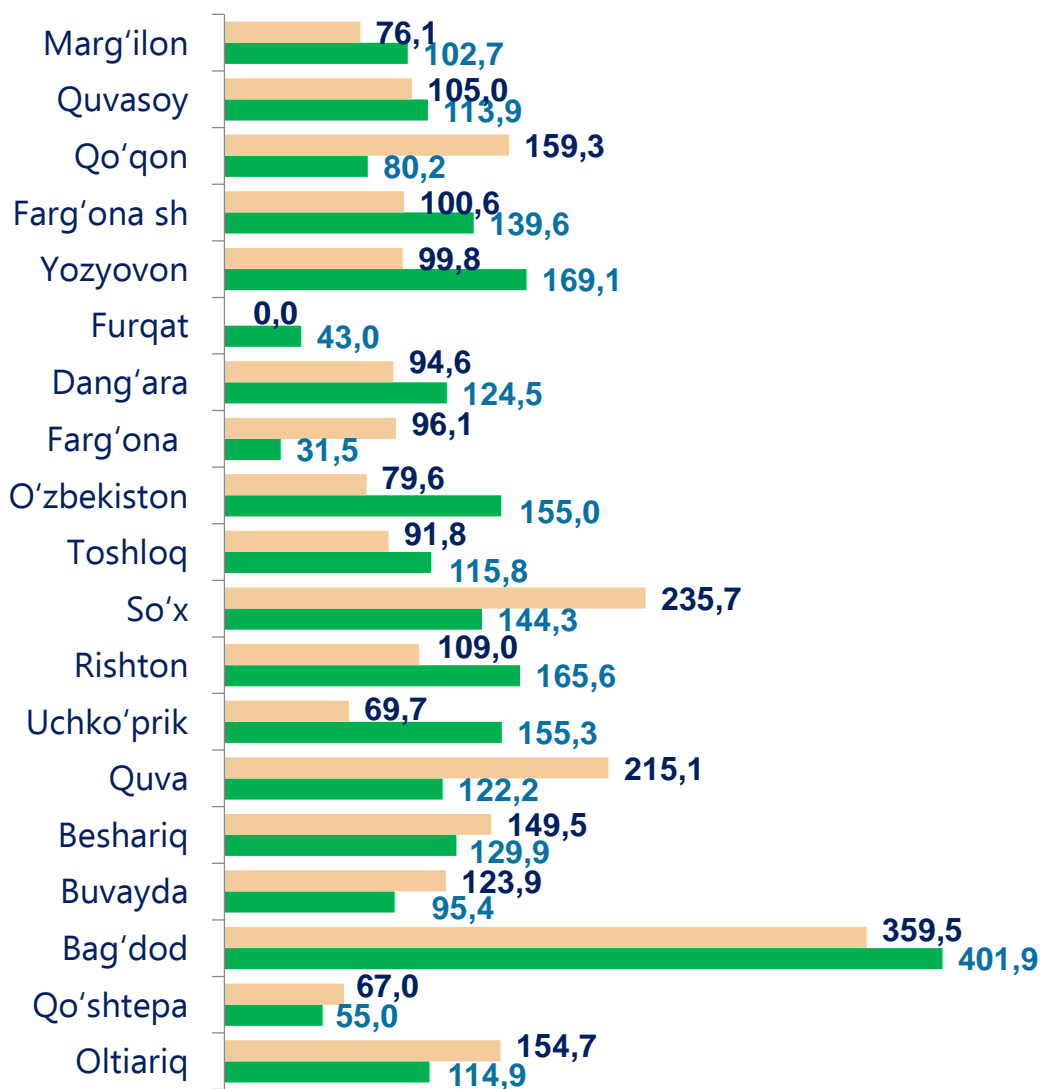
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Farg'ona (4 644,1 ming. so'm), Marg'ilon (3 837,0 ming. so'm) va Qo'qon (3 564,8 ming. so'm) shaharlari hissasiga to'g'ri keldi.

Ichki savdo ko'rsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari hisobga olinadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar taylanmasi o'sish sur'ati (2024- yil yanvar-aprel), foizda

Dehqon bozorlari

Chorva bozorlari

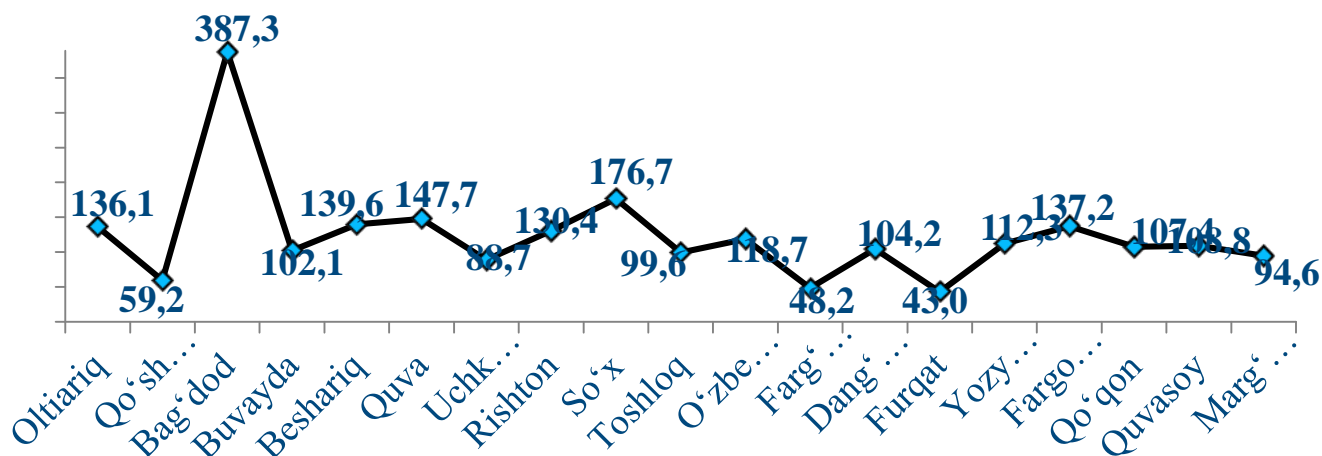
Dehqon (oziq-ovqat) bozori – keng turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o'rinlari, turg'un savdo shoxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy voki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.

	Jami, mlrd. so'm	2023- yil yanvar-aprel oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	718,2	118,8
shaharlar		
Farg'ona	92,2	137,2
Qo'qon	67,1	107,4
Quvasoy	15,9	108,8
Marg'ilon	68,2	94,6
tumanlar		
Oltiariq	20,0	136,1
Qo'shtepa	22,4	59,2
Bag'dod	52,9	387,3
Buvayda	86,7	102,1
Beshariq	91,5	139,6
Quva	61,4	147,7
Uchko'prik	19,8	88,7
Rishton	41,5	130,4
So'x	14,0	176,7
Toshloq	14,4	99,6
O'zbekiston	15,7	118,7
Farg'ona	7,3	48,2
Dang'ara	3,6	104,2
Furqat	0,5	43,0
Yozyovon	23,1	112,3

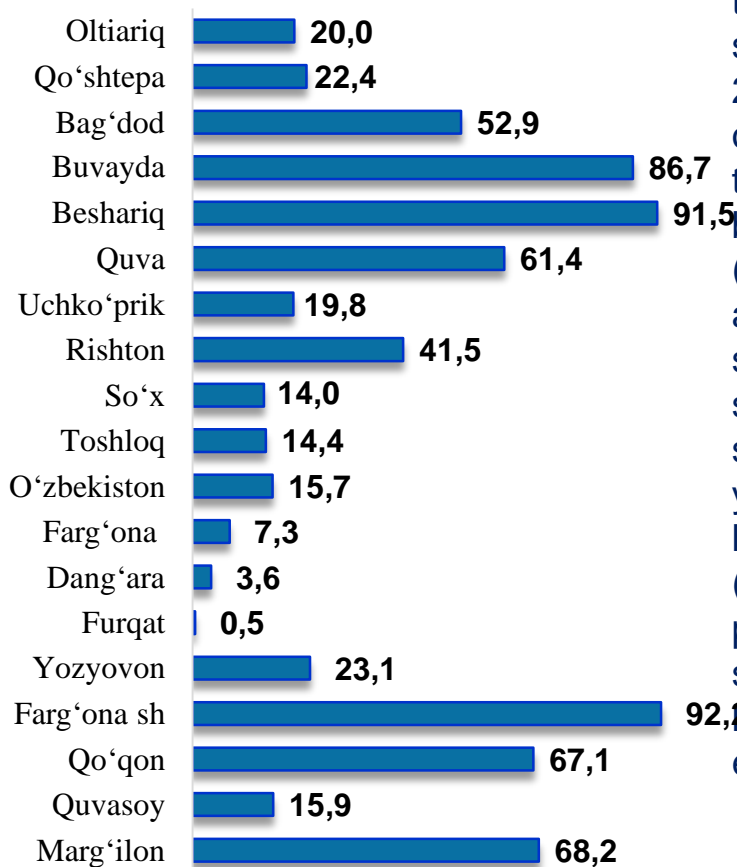
* – xo'jalik yurituvchi subyektlar va yakka taribdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo'shmagan holatda;

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o'sish sur'atlari (2024- yil yanvar-aprel)

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so'm (2024- yil yanvar-aprel)

Viloyat bo'yicha

2024- yilning yanvar-aprel oylarida uyushmagan savdo tovar aylanmasi 718,2 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-aprel oylariga nisbatan 118,8 % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma'lumotlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo'jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi 441,5 mlrd. so'mni (116,2%), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi 276,7 mlrd so'mni tashkil etdi (123,0 %).

2024-yilning yanvar-aprel oyida viloyatning barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvi o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 441,5 mlrd. so'mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosiga (152,7 mlrd.so'm) to'g'ri keldi.

Uyushmagan savdo aylanmasida qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosi hajmi va ulushi

<p>Yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari</p> <p>152,7 mlrd. so'm</p> <p>34,6 %</p>	<p>Non va non mahsulotlari</p> <p>42,1 mlrd. so'm</p> <p>9,5 %</p>	<p>Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)</p> <p>75,0 mlrd. so'm</p> <p>17,0 %</p>
<p>Tovuq go'shti</p> <p>20,7 mlrd. so'm</p> <p>4,7 %</p>	<p>Quritilgan qishloq xojaligi mahsulotlari (yongoq, bodom, pista va boshqalar)</p> <p>27,4 mlrd. so'm</p> <p>6,2 %</p>	<p>Tuxum</p> <p>27,5 mlrd. so'm</p> <p>6,2 %</p>
<p>Ziravorlar</p> <p>15,0 mlrd. so'm</p> <p>3,4 %</p>	<p>Sut va sut mahsulotlari</p> <p>12,5 mlrd. so'm</p> <p>2,8 %</p>	<p>Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak</p> <p>11,2 mlrd. so'm</p> <p>2,5 %</p>
<p>Tuzlamalar</p> <p>13,7 mlrd. so'm</p> <p>3,1 %</p>	<p>Gullar, o'simlik va nihol ko'chatlari</p> <p>7,3 mlrd. so'm</p> <p>1,7 %</p>	<p>Nooziq-ovqat tovarlar</p> <p>36,4 mlrd. so'm</p> <p>8,3 %</p>

2024- yilning yanvar-aprel oyida, Viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvi o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 276,7 mlrd. so'mni tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi 217,0 mlrd.so'm, qo'y va echkilar – 55,4 mlrd. so'mni, otlar – 2,8 mlrd. so'mni, parrandalar – 1,5 mlrd. so'mni tashkil qildi.

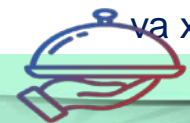
Uyushmagan savdo aylanmasida chorva mollari (parrandalar) savdosi hajmi va ulushi

<p>2 yoshdan katta bo'lgan qoramollar</p> <p>117,2 mlrd. so'm</p> <p>42,3 %</p>	<p>1 yoshdan 2 yoshgacha bo'lgan yosh mollar</p> <p>56,2 mlrd. so'm</p> <p>20,3 %</p>	<p>1 yoshgacaha bo'lgan yosh mollar</p> <p>43,6 mlrd. so'm</p> <p>15,7 %</p>
<p>Qo'ylar</p> <p>54,4 mlrd. so'm</p> <p>19,7 %</p>	<p>Otlar</p> <p>2,8 mlrd. so'm</p> <p>1,0 %</p>	<p>Echkilar</p> <p>1,0 mlrd. so'm</p> <p>0,4 %</p>
<p>Kurka, o'rdak, g'oz</p> <p>0,5 mlrd. so'm</p> <p>0,2 %</p>	<p>Tovuqlar</p> <p>0,7 mlrd. so'm</p> <p>0,3 %</p>	<p>Quyionlar</p> <p>0,2 mlrd. so'm</p> <p>0,1 %</p>
<p>Qushlar</p> <p>0,1 mlrd. so'm</p> <p>0,01%</p>		

2024- yil 1- may holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalari soni 1 944 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 3 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 1 941 tani tashkil qildi.

	Jami, mlrd. so'm	2023- yil yanvar-aprel oylariga nisbatan, foizda
Farg'ona viloyati	214,8	106,7
shaharlar		
Farg'ona	82,1	109,6
Qo'qon	17,3	111,1
Quvasoy	3,4	104,2
Marg'ilon	30,2	107,9
tumanlar		
Oltiariq	6,5	103,7
Qo'shtepa	3,9	103,7
Bag'dod	3,9	105,2
Buvayda	2,8	105,0
Beshariq	5,8	104,0
Quva	7,7	106,7
Uchko'prik	7,9	107,2
Rishton	5,3	106,5
So'x	5,8	101,3
Toshloq	6,5	100,4
O'zbekiston	3,7	99,5
Farg'ona	7,4	96,9
Dang'ara	5,5	97,6
Furqat	5,2	104,2
Yozyovon	4,0	98,6

2024- yilning yanvar-aprel oylarida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi 214,8 mlrd. so'mga yetdi. 2023- yilning mos davriga nisbatan 106,7 % ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining 97,2 % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

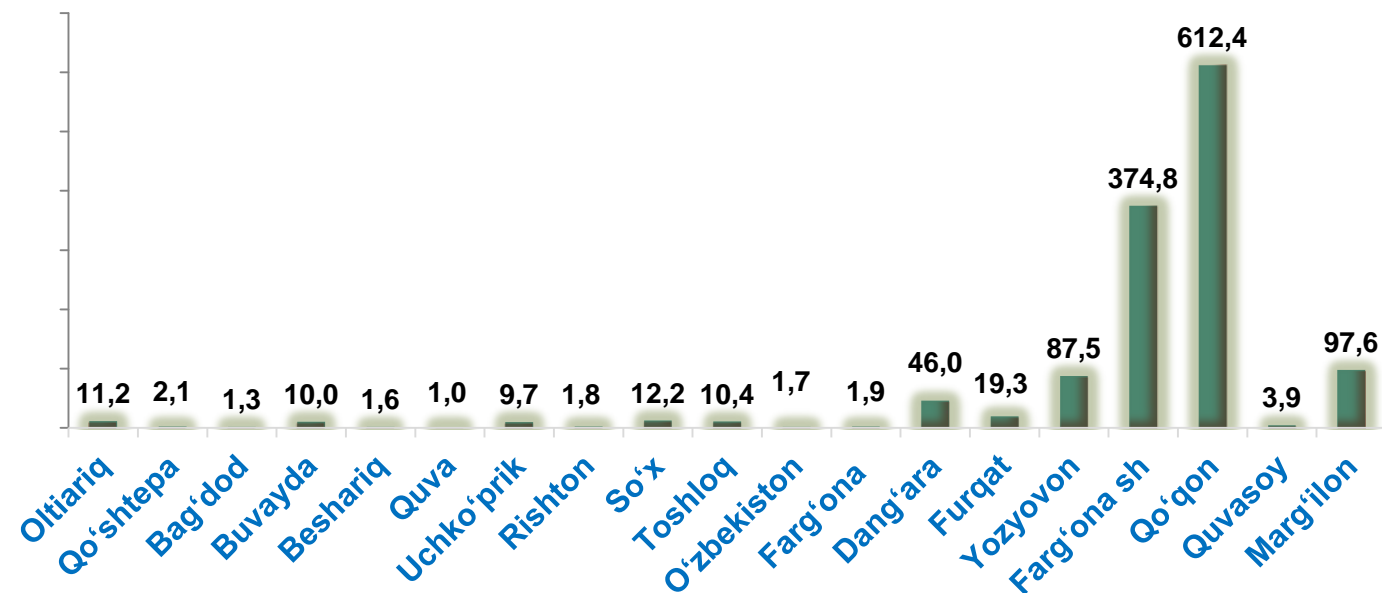
Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, mlrd. so'm	Ulushi, foizda
Farg'ona viloyati	1 306,4	100,0
Shaharlar		
Farg'ona	374,8	28,7
Qo'qon	612,4	46,9
Quvasoy	3,9	0,3
Marg'ilon	97,6	7,5
Tumanlar		
Oltiariq	11,2	0,9
Qo'shtepa	2,1	0,2
Bag'dod	1,3	0,1
Buvayda	10,0	0,8
Beshariq	1,6	0,1
Quva	1,0	0,1
Uchko'prik	9,7	0,7
Rishton	1,8	0,1
So'x	12,2	0,9
Toshloq	10,4	0,8
O'zbekiston	1,7	0,1
Farg'ona	1,9	0,1
Dang'ara	46,0	3,5
Furqat	19,3	1,5
Yozyovon	87,5	6,7

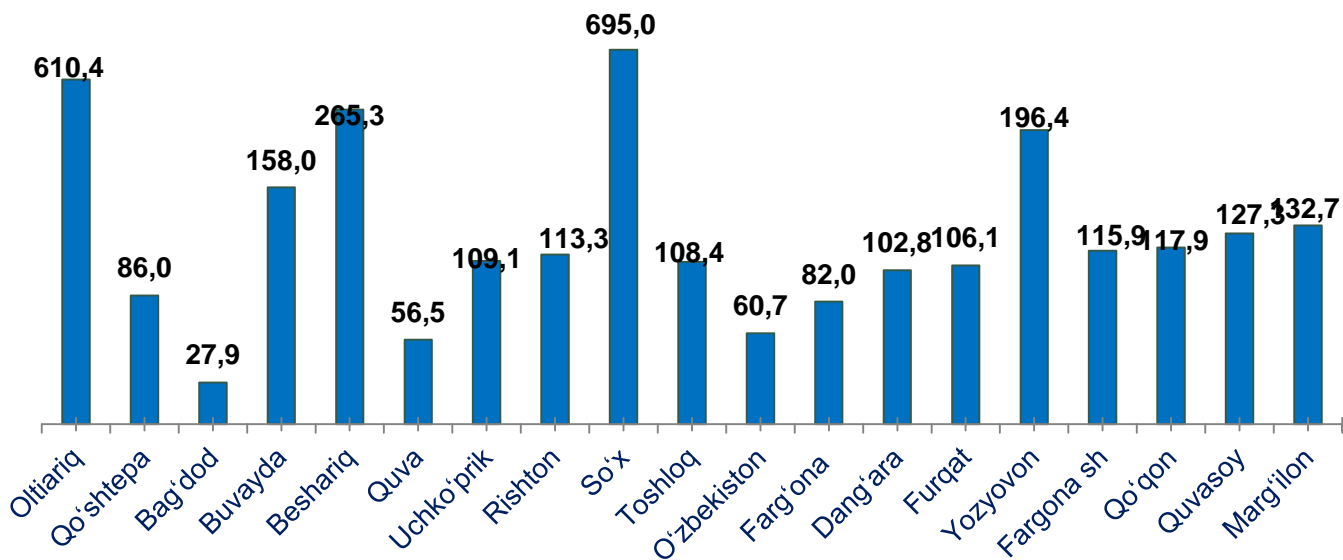
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirganda eng yuqori hajm Qo'qon (612,4 mlrd. so'm), Farg'ona (374,8 mlrd. so'm) va Marg'ilon (97,6 mlrd. so'm) shahalari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi. (mlrd. so‘m)

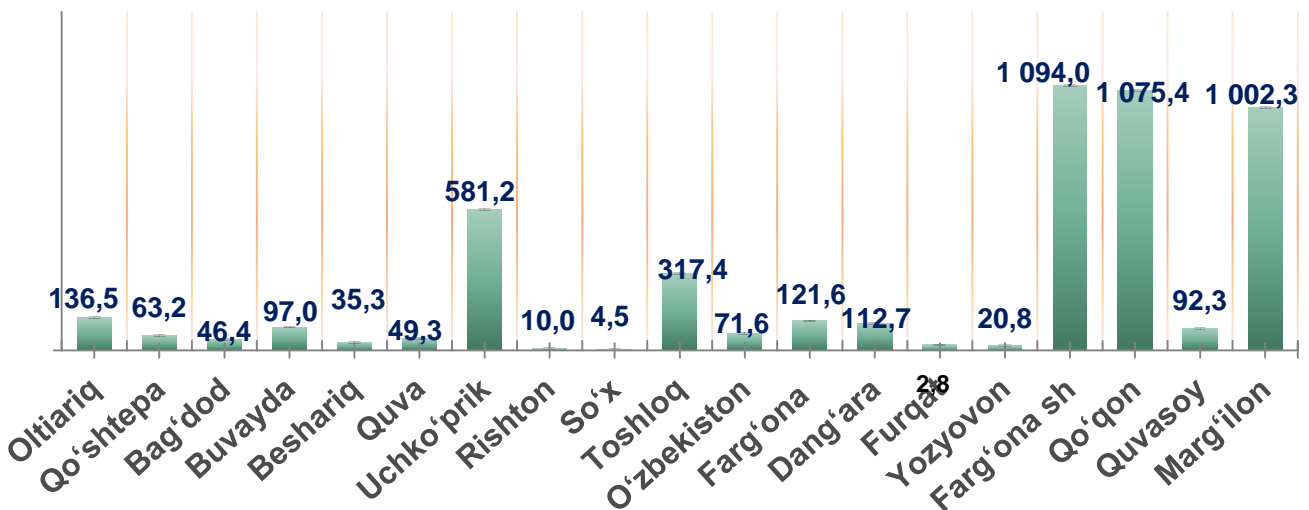
2024- yilning yanvar-aprel oyida avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta‘mirlash va texnik xizmat ko‘rsatishdan tashqari*) 1 006,9 mlrd. so‘mni tashkil etdi va o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 34,5 % ga oshdi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi 404,7 mlrd. so‘m (o‘sish sur‘ati – 142,8 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari savdo hajmi – 602,2 mlrd. so‘mni (o‘sish sur‘ati – 3,0 m ko‘paydi) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os‘ish sur‘ati, foizda

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o‘z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o‘zgartirmagan holda jo‘natilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq to‘lanadigan yoki to‘lanmaganligidan qat’iy nazar qiymati.

Hududlar kesimida ulgurji savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so‘mda

Viloyat bo‘yicha 2024- yilning yanvar-aprel oylarida ulgurji savdo tovar aylanmasi 4 954,6 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 9,8 % ga o‘tdi.

Savdo aylanmasi va ulushi

Yirik korxonalar

Mikrofirma va kichik korxonalar

Kichik biznes subyektlarining 4 530,7 mlrd. so‘mni tashkil qilib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 105,2 % ga to‘g‘ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi 91,4 % ni tashkil qildi.

ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAVDO HAJMI VA O‘SISH SUR‘ATI

2024- yil 1- may holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalarini soni 4 408 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 25 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 4 383 tani tashkil qildi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori o‘shish sur‘atlariga ega eng yirik korxonalar Uchko‘prik t (208,3 m.), Bag‘dod (30,0 m.) va So‘x (4,4 m.) tumanlarida kuzatildi.

	Hajmi, mlrd. so‘m	2023- yil yanvar-aprel oylariga nisbatan, foizda
Farg‘ona viloyati	4 954,5	109,8
Shaharlar		
Farg‘ona	1094,0	101,3
Qo‘qon	1075,4	101,8
Quvasoy	92,3	108,5
Marg‘ilon	1002,3	106,5
Tumanlar		
Oltiariq	136,5	100,5
Qo‘shitepa	63,2	101,7
Bag‘dod	46,4	114,1
Buvayda	97,0	106,9
Beshariq	35,3	104,7
Quva	49,3	112,0
Uchko‘prik	581,2	203,2
Rishton	10,0	102,4
So‘x	4,5	106,5
Toshloq	317,4	105,1
O‘zbekiston	71,6	105,2
Farg‘ona	121,6	101,0
Dang‘ara	112,7	106,1
Furqat	22,8	97,7
Yozyovon	20,8	98,8